

Nr 180.

Av herr **Karlsson** i Fjäl, om ändrad lydelse av rubrikerna
841—843 i gällande tulltaxa m. m.

Under hänvisning till bifogade promemoria får jag vördsamt hemställa,

det Riksdagen måtte besluta, att nr 841, 842, 843
i gällande tulltaxa måtte få följande ändrade lydelse:
oarbetade — — — — — fria
arbeten därav:

— — — — —
rätvinkliga — — — — — pr kilogram 5 öre
andra slag — — — — — pr kilogram 6 öre

Anhålles att bevillningsutskottet måtte vidtaga de förändringar i fråga
om övriga tullsatser å koppar, som möjligen kunna bliva en följd av ett bifall
till ovanstående yrkande.

Stockholm den 26 januari 1913.

Rob. Karlsson.

P. M.

angående koppartullens inflytande på svensk industri.

Framställning av kopparplåt äger i Sverige uteslutande rum vid de trenne i landet befintliga koppar- och mässingsverken, nämligen Skultuna, Nordiska Metall A.B. i Västerås och Granefors, vilka numera bilda sammanslutningen A.B. Svenska Metallverken. Plåten valsas av ämnen, vilka liksom koppar i tacka äro tullfria, då däremot härav framställda halvfabrikaten såsom plåt, rör, tråd, bult o. s. v. belagts med olika tullsats för skyddande av den inhemska industrien.

Vid landets olika metallfabriker och av hantverkare (kopparslagare) bearbetas och förädlas sedermera dessa halvfabrikat ytterligare till olika slags metallarbeten och till s. k. manufakturvara, varibland de största artiklarna äro hushållskärl.

Nuvarande skyddstull å kopparplåt leder sitt ursprung sedan 1896, då denna vara pålades en tull af 5 öre pr kg. efter att förut hava varit tullfri. Denna tullsats ökades av 1903 års riksdag på motion av riksdagsmännen O. V. Lundberg och A. E. Lindvall till 10 öre pr kg. och har slutligen innevarande år satts till 10 å 25 öre pr kg. beroende på plåtens tjocklek. Dessutom har uti senaste tulltaxan denna tullsats bestämts att gälla för endast »rätvinklig» plåt, för »andra slag», d. v. s. icke rätvinklig har tullen satts till 12 öre pr kg. Denna sistnämnda bestämmelse är av vikt, då manfakturtillverkningen huvudsakligen använder sig av runda kopparskivor, varav alla hushållskärl förfärdigas.

Om en metallfabrikant vill köpa sitt behov av råvara från annat håll än från den inom landet ensamt dominerande sammanslutningen av metallverk, d. v. s. Svenska Metallverken, får han sålunda betala 1) det utländska verkets pris incl. förtjänst, 2) frakt och öfriga omkostnader, 3) tullen, 4) importörens eller agentens förtjänst.

Detta emedan f. n. existerar en s. k. priskartell mellan importörerna och Svenska Metallverken, så att gemensamma priser noteras under parti av 2,500 kg. kopparplåt.

De enskilda fabrikanterna och hantverkarna betala sin råvara dyrt och kommer skyddstullen endast och allenast Metallverken tillgodo, då de enskilda industriidkarna i regel torde vara hänvisade att taga sitt behov av råvara från de inhemska verken.

Det säger sig sålunda själft att fabrikanterna hafva det så godt som omöjligt att beträffande alla beställningar inom metallbranschen — tillfälliga eller regelbundet återkommande — till staten eller till enskilda — konkurrera med Metallverken, då dessa därjämte hava den stora fördelen å sin sida att kunna åstadkomma snabbare leverans, då fabrikanterna även om han skulle kunna utföra ett arbete till samma pris dock alltid måste vänta en rundlig tid — sällan icke understigande 6 veckor men ofta uppgående till flera månader — innan han får hem råvaran från utlandet. Såväl beträffande pris som leveranstid kan sålunda den enskilde industriidkaren icke inlåta sig i konkurrens med Metallverken.

Erhålles en beställning är det vanligen beräknat så låg förtjänst att det i längden icke bär sig för fabriken. Ett flertal falissement har ock på senare tid ägt rum inom metallindustrien.

Sedan den höjda skyddstullen tillkom, hava därjämte Svenska Metallverken återupptagit en förut nedlagd manufaktur tillverkning, därmed konkurrerande med sina egna kunder beträffande halvfabrikatet plåt och på samma gång hotande alla de metallfabrikers och hantverkares bestånd, vilka hittills haft sin verksamhet beroende av denna tillverkning. Det torde vara säkert, att med en tull av 12 öre pr kg. å runda kopparskivor, varav som nämnt alla hushållskärl tillverkas, fabrikanter och hantverkare inom kort tvingas att uppgiva sin tillverkning. Med den i stor skala anlagda tillverkning, som Metallverken alltid måste lägga an på, är det vidare tydligt, att de måste vara ensamma på den svenska marknaden för att denna skall kunna konsumera vad som tillverkas; på grund av främmande länders höga skyddstullar på färdiga fabrikat är nämligen exporten obetydlig. Endast på Finland och Norge torde någon mindre sådan äga rum.

För att på överenskommelsens väg söka åvägabringa någon förbättring i den hotande situationen bildades på hösten 1909 en sammanslutning fabrikanterna emellan under namn av Sveriges Metallvaruförening.

Emellan denna och Svenska Metallverken inleddes underhandlingar angående hållande av gemensamma priser å de vanligaste manufakturvarorna, och efter det full enighet påvisats fabrikanterna emellan, biträdde Metallverken slutligen en priskartell — för att efter 4 månader uppsäga densamma under framhållande såsom skäl, att Metallvaruföreningens priser voro för höga. Dessa priser voro dock framkomna genom medelpriset av vad alla fabrikanterna å ena sidan önskade och å andra sidan Metallverkens priser. Utav Metallvaruföreningen togs sålunda lika mycken hänsyn till Metallverken ensamt som till alla metallfabriker tillsammans. Fabrikanterna voro dock så gott som alla Metallverkens kunder beträffande råvaran och hava icke ansett det fullt lojalt att såsom Metallverken driva konkurrens med sina egna kunder.

Omedelbart efter det Metallverken uppsagt priskartellen sänkte de priserna, varpå all överenskommelse fabrikanterna emellan naturligtvis måste upphöra.

Innevarande år har utmärkts genom en synnerligen hög stegring av metallpriserna. Från Metallverkens sida utgick med anledning härav ett förslag till höjande av priserna å manufaktur, vilket även villigt biträdde av fabrikanterna. Men innan denna prisstegring trädde i kraft hade tiden av Metallverken utnyttjats till träffande av leveransköp till förutvarande lägre priser till kunderna över hela landet.

Följden härav har blivit, att fabrikanterna för närvarande se sig så gott som stängda vid försök att vinna avsättning för sina varor och konsekvenserna härav torde inom en snar framtid icke försumma att göra sig gällande.

Den nu existerande skyddstullen å kopparplåt verkar sålunda endast därhän, att den privilegierar sammanslutningen Svenska Metallverken på bekostnad av Sveriges enskilda industriidkare inom metallbranschen, vilkas ställning sålunda blir allt svårare alldenstund Metallverken synas utan hänsyn till det yttersta utnyttja den fördel, som av staten beviljats dem.

Vad som ovan blivit anfört angående koppar gäller även aluminium, vilken metall följer samma tullsats och som på senare tid synes inom metallmanufakturen såsom hushållskärl vinna en ökad användning.